

УДК: 531.8

А.Юркевич

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (Україна)

ФІЛОСОФІЯ ЗБРОЇ

A.Yurkevych

THE PHILOSOPHY OF WEAPONS

Війна як соціальне явище має давню історію, адже від початку існування людства в різних формах проявлялися конфлікти між людьми та їх групами. Під час розвитку цивілізації розвиваються способи й методи ведення війни. В кожному воєнному конфлікті застосовуються різні види зброї, які призводять до великих втрат. Сама зброя зазнала великої еволюції, адже, як відомо, в минулому застосовувались відносно примітивні види зброї: лук, спис тощо. На сьогоднішній час загроза безумовно зростає, з кожним днем вчені-розробники вдосконалюють зброю, серед якої є й зброя масового ураження, така як ядерна, біологічна, хімічна, та ін.

Однією з найбільш небезпечних на даний час є біологічна зброя, адже це вид, який найважче контролювати. Біологічну загрозу становлять для людей: 1) спалахи інфекційних захворювань; 2) диверсії або аварії в лабораторіях й інші. Загалом, біологічну зброю використовували ще за давніх часів. Наприклад, у 1346 році в Криму в джерела кидали трупи тварин і людей, які загинули від чуми. Внаслідок чого 10% населення світу забрала ця хвороба. Це вид зброї, який знищує мільйони, в Європі з 1733 до 1865 рр. у війнах померло майже 8 млн людей (бойові втрати тільки 1,5 млн) [1]. Кожна країна по різному виробляла біологічну зброю, наприклад, США виробляли лише ті бактерії від яких в недалекому майбутньому могли розробити вакцину. У роки Другої світової війни за розпорядженням англійського прем'єр-міністра Уїнстона Черчилля проводились дослідження щодо вражаючої дії штамів сибірської виразки [2]. Найчастіше в якості біологічного озброєння найнебезпечнішими інфекціями є чума, віспа, сибірська виразка. У 1972 році Генеральна асамблея ООН прийняла Конвенцію про заборону розробки та застосування біологічної та токсичної зброї. Проте, рівень тривоги все ж не зменшується. Значне занепокоєння в сучасному світі викликає те, що за допомогою цієї зброї можна здійснити геноцид цілих націй, адже в людини появляється можливість впливати на гени. Ось в чому полягає небезпека цього виду озброєння.

Небезпечним видом зброї масового ураження є ядерна зброя. На час атаки населення Хіросіми становило приблизно 255 000 чоловік. Від моменту скидання бомби до вибуху пройшло всього 45 секунд. Вона вибухнула в 600 метрах над поверхнею землі сліпучим спалахом у вигляді гігантської вогняної кулі, що мала температуру більш ніж 4000°C. Радіація руйнування складала приблизно 1,6 кілометра, а пожежі виникали на площі в 11,4 км². Вона поширювалася ментально у всіх напрямках з вибуховою хвилею надстилого повітря, що несла смерть і руйнування. Під час вибуху «Малюка» на місці загинуло приблизно 70–80 тисяч осіб. Коли відбувся вибух, 90% будівель Хіросіми було або пошкоджено, або повністю знищено. Від невідомої хвороби, пізніше названої «променевою», почали вмирати десятки тисяч хіросіміців і жителів околиць. Через променевою «епідемію» кількість загиблих в найближчі тижні зроста до 110 тисяч, а через декілька місяців – до 140 тисяч [3]. Застосування ядерної зброї, безумовно, також впливає на атмосферу Землі, адже, коли стається вибух, радіонукліди попадають в повітря й пізніше випадають у вигляді дощу по всій планеті. Використання ядерної зброї також є одним з найнебезпечніших, тому що при застосуванні на певній території її дія поширюється й на сусідні.

Секція 3. Науково-технічний прогрес: проблеми та перспективи

Проаналізувавши вищеописані види зброї та наслідки їх застосування, здається що нічого страшнішого вже немає, адже цих два види можуть призвести до дуже великих втрат. Зі стрімким розвитком технологій штучного інтелекту експерти прогнозують можливість заміни людського ресурсу на полі бою робототехнікою. Дехто вбачає в таких прогнозах позитивний розвиток подій, аргументуючи тим, що оскільки війна є неминучим явищем в історії людства, то завдяки веденню війни роботами, вдасться запобігти значній кількості людських втрат. Однак, загроза полягає в тому, що неправильне поводження з штучним інтелектом може призвести до знищення людства. Також існує ризик кібератак чи банального збою. Тому, перш ніж надавати силу й можливість штучному інтелекту вбивати, слід зважити всі за і проти.

Зазначені види зброї можуть фатально вирішити результат будь-якої війни, однак використання інформаційної зброї також є не менш загрозливим. Найголовніша загроза полягає в тому, що нові інформаційні технології, якщо їх розглядати як зброю, здатні обернутися для людства тотальною катастрофою, оскільки як інструмент політики інформаційна війна означає існування одного суспільства ціною виключення іншого. Наприклад, в концепціях інформаційної війни, яку проти нас веде Росія, суверенної Української держави взагалі не існує, а є аморфна з геополітичного погляду територія, на якій можуть плодитися лише так звані «народні республіки» [4].

Питання про те, що являє собою інформаційна зброя, заслуговує на окрему увагу. Багато експертів вважають, що інформаційна зброя — це засоби спотворення, знищення та розкрадання інформації; подолання систем захисту; обмеження доступу окремих користувачів; дезорганізації дії технічних засобів, комп'ютерних систем. Однак таке вузьке визначення інформаційної зброї не дозволяє уявити весь арсенал сучасних інформаційних засобів. Тому більш точним можна вважати таке формулювання: інформаційна зброя — це використання інформаційних технологій та інформації для руйнівного впливу на інформаційні системи і менталітет противника.

Нарешті серйозною перевагою інформаційної зброї багато експертів вважають її відносну дешевизну в порівнянні з іншими видами озброєнь, оскільки в неї не треба вкладати енергію для знищення противника. Передбачається, що противник має всі необхідні засоби для власного знищення, тому ефективність застосування інформаційної зброї полягає в тому, щоб «допомогти» противнику спрямувати наявні у нього засоби проти самого себе – створити ефект саморуйнування [4].

Таким чином, на сучасному етапі ми спостерігаємо наявність різноманітних видів зброї, що здатні не лише розв'язувати воєнні конфлікти, але й за допомогою яких можна за короткий період знищити людство. Проте, керування будь-яким видом озброєння залишається в руках людини. Тому вагомим завданням урядів, громадських організацій та й усіх свідомих людей є формування в суспільстві моральних цінностей й усвідомлення справжньої загрози нерозважливого використання зброї.

Література

1. Смирнов Е. И., Лебединский В. А., Гарин Н. С. Войны и эпидемии, М. : Медицина, 1988, 238 с.
2. Чорноморденко І. Біотехнологічні інновації та їх глобальний характер: філософський аналіз / І. Чорноморденко, Н. Качак // Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. - 2017. - Вип. 11. - С. 77-83. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlu_fps_2017_11_12
3. Лисененко Г.В Наслідки використання та випробувань ядерної зброї. Режим доступу: <http://energetika.in.ua/ua/books/book-5/part-3/section-3/3-3/3-3-2>.
4. Кухаренко Р. Інформаційні війни в українському контексті. Режим доступу: <http://www.global-analityk.com/>